

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמא ועינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת. צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יחיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תנומכי.

מלליצי יין עשר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. יש לפרש שדקדק לומר 'בדבר הזה', על פי מה שאמרו (יבמות סד.) שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, וכדי שלא יאמרו ח"ו שמשא אינו צדיק, ומפני זה אין הקב"ה חפץ בתפילתו של משה, לכך דקדק הכתוב לומר 'אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה', שרק בדבר הזה איני חפץ בתפילתך, אבל בדבר אחר אדרבה אני חפץ ומתאוה לה. (זרע שמשון פרשתינו אות א' ד"ה ואמר).

וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה. יש להבין כוונת אומרו 'וצדקה תהיה לנו'. ונראה לפרש שהלא הכתוב אומר 'והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי ונתתי מטר ארצכם בעתו', ואם ח"ו לא נשמע אל מצוותיו 'ועצר את השמים' וגו', נמצא שאם נשמור מצוותיו נעשה צדקה לעצמינו, שעל ידי כך יהיה לנו מזונותינו, משא"כ אם ח"ו לא נשמע יחסר לנו מזונותינו, ולא יהיה לנו צדקה. עוד יש לפרש מה שאמר 'וצדקה תהיה לנו', עפ"י מה שאמרו (כתובות נ.) לפרש הפסוק 'אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת', וכי אפשר לאדם לעשות צדקה בכל עת, אלא זה הזן בניו ובנותיו כשהם קטנים. וכתב רש"י שם, שתמיד יום ולילה הם עליו, והיא צדקה שאין עליו חיוב בהם. והנה כשאנו עושים רצונו של מקום, חשובים אנחנו כמו בנים, ואמרו (ב"מ יב.) בנים הסמוכים על שולחן אביהם נקראים קטנים. וכן בגדול שאינו יודע בעניני עסקיו של אביו ג"כ נקרא 'קטן'. וכך גם אנחנו בני ישראל סמוכים על שולחנו של הקב"ה, ואינו יודעים כלל בעניני הקב"ה, וכמו שאמרו (ברכות ז.) שהקב"ה אומר 'וחנותי את אשר אחון', אע"פ שאינו הגון, אע"פ שאינו כדאי. וממילא אנחנו נחשבים כמו בניו הקטנים, ומי שזן את בניו הקטנים נחשב שעושה צדקה. ובזה מתבאר היטב כוונת הכתוב, שאם נשמור ונקיים את המצוות כראוי, נזכה ש'וצדקה תהיה לנו', שהקב"ה יעשה עמנו צדקה, שתמיד יום ולילה אנחנו נהיה עליו, ויוזן אותנו כאדם שעושה צדקה עם בניו הקטנים. (זרע שמשון פרשתינו אות י"ב).

לע"נ הגר' נחום ב"ר יוסף הסופר מטאחוב צ"ל יא"צ א' אייר
ואתחנן אל ה' וגו' אדני אלקים אתה החילות
להראות את עבדך וגו' אשר מי אל בשמים
ובארץ וגו' אעברה נא ואראה את הארץ הטובה
וגו' ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי. מה
 שהקדים משה 'אדני אלקים אתה החילות
 להראות וגו' אשר מי אל בשמים ובארץ אשר
 יעשה כמעשיך וכגבורותיך אעברה נא, וגם מה
 שאמר 'ויתעבר ה' בי למענכם', גם מה שאמר
 'אל תוסף דבר אלי', תיבת 'אלי' מיותר, וגם
 'ועתה ישראל שמע אל החוקים', איך נמשך
 מהקודם.

ויראה לבאר הכל, ותחילה נבאר, כי רש"י פירש
 'בעת ההיא', לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג
 דמיתי שמא הותר הנדר. והנה הרב בעל פרשת
 דרכים' בדרשותיו (דרוש ח') תמה, למה באמת
 הותר ליכנס לארץ סיחון ועוג, והביא בשם
 מהר"י אדרבי שביקש לומר דארץ סיחון ועוג
 אינה בכלל ארץ ישראל, ודחה דבריו, דמוכח
 מדמיעט ארץ סיחון ועוג מביכורים מפני
 שאינה זבת חלב ודבש (ביכורים פ"א מ"ה) הרי
 שבכלל הארץ היא, ולענין תרומות ומעשרות
 חיובה מה"ת. וא"כ מה נשתנה ארץ סיחון ועוג
 שהותר למשה ליכנס בה, והניח בצ"ע.

ולעניות דעתי לא קשיא מיד, והוא כי מבואר
 בלשון הנאמר בחטא מי מריבה 'ען לא האמנתי
 בי להקדישני לעיני בני ישראל, לכן לא תביאו
 את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם', הנה
 אין בכלל האיסור רק שלא יבואו 'אל הארץ אשר
 נתתי להם', וקיימא לן (יו"ד סי' רט"ז ס"ד ובש"ך
 שם ס"ק י"א) אם אמר 'קונם לביתך שאני נכנס',
 כל זמן שהוא ברשותו אסור ליכנס, אפילו נפל
 ובנאו, או שמכרו ואח"כ קנאו, אבל אם קנה בית
 אח"כ אינו אסור בו, שאין כוונתו רק על בית
 שהיה לו בשעת הנדר, ע"כ.

והנה ידוע שלא הותר להם מארץ מואב רק ע"י
 שטירה בסיחון, שבתחילה כבשה סיחון, ואח"כ
 הותר להם, מאחר שלא נטלוה מעמון ומואב.
 והנה נדר הקב"ה שיתן להם הארץ, כמו שנאמר
 'והבאתי אתכם אל הארץ וגו' ונתתי אותה לכם
 מורשה', ואחר שבאמת לא הותר להם ארץ עמון
 ומואב, היתה עיקר כוונתו של הקב"ה ביעוד
 הארץ ליתנה לבני ישראל והיינו הארץ שמעבר
 הירדן והלאה, ולא ארץ סיחון ועוג, שכפי פשוטו
 לא היה דעתם עליו, כי אילו נתנם סיחון לעבור
 בארצו, לא היו נוטלים ארצו כפי פשט הכתובים,

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהדרכת הרה"צ מאראד צ"ל

**אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד
 דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח יורש וואס טוהט עס שוין
 אסאך יאהרן צו העלפן אים,
 וועט עס טוהן פאר איינע יאָרע
 פרוואַס. בנאמנות, קאנפידענציעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע
 שטיין. באזונדערע עבודה און
 תפילות פאר א לענגערע צייט.
 אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס
 איבערגעבענקייט. מיט כוונה,
 במחשבות, אויף האט עס די ריכטיגע
 כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן
 שטיין סיי פאר מען באקט די
 חלות און סיי נאכדעם אויף ווי אלע
 שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם
 אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן
 שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.

דאס איז דעם סגולדיגע אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מוקדש
 ווערטער פון אריה'ק אויפן נאך: יצחק מלך (אריה'ק) וואס איז דער
 לעצטער (ס'רשיינט די גאנצע מענטש). וואס מלך (וועט עס האנדלען).

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

**צופרידענע
 עלטערען פון
 מכן דורות
 ישרים זאגן:**

”מין קינד איז
 געווארן א
 אנדערע
 מענטש. ער לערנט
 מוסר. ער וויל
 ענדיגן א מסכתא

”מין זון בעהט
 מיר 'וועט מיר
 אויף 5 מינוט
 כאר סוף זמן קריאה
 שעה

”מין יצחק האט
 אריינגעלייגט א
 פליטער

”אויף האב נישט
 געהאט קיין
 גענוג פארדעם.
 נישט וויסענדיג וואס
 מין בחור טוהט

”האב
 אנגעהויבן זעהן
 הצלחה מיט
 מיינע קינדער נאכען
 מנדב ויין פאר מין
 חברים קינד

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מוהדרות לאנדא

על פרישיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
 ליתר פרטים, וכן לקבלת נליין "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

הופיע ויצא לאור

”הגיד אדמו"ר
 זעקללה"ה קודם
 פטירתו שאם ילכו
 בספרים שלו, יהיה
 למנוח ולעור גם אחר
 פטירתו ממש כמו
 בחיים”

(ארץ צבי ע"ה עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות
 "מליצי יושר"
 שיצא לאור עולם
 מדי שבוע בשבוע

וא"כ לא זו הארץ שהיתה בכלל נדרו יתברך, שהרי אמר 'לא תביאו את הקהל הזה
 אל הארץ אשר נתתי להם', לא כן ארץ עמון ומואב שלא נדרה הוא יתברך להם,
 ומחוסר כבישה עדיין היתה, כי אפילו משה אדון הנביאים נתיירא מפני עוג

(במדבר כא:לד וברש"י שם), [וזו
 ראה שלא היא הארץ המובטחת
 להם, כי בודאי על ארץ כנען לא
 היה ירא כל כך, כפי שמורים
 מקראות רבים בתורה המזהירים
 שלא לירא מכיבוש יושבי הארץ],
 וא"כ הוה ממש ארץ סיחון ועוג
 כקרקע ובית שקנה אחר הנדר
 שאינן בכלל האיסור, וזהו ברור.
 והנה רוענו הנאמן המליץ בתפילתו
 באומרו 'לאמר', ודרשו חז"ל

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מוידע זיין ביי די
 ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת
 הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף
 ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
 אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים
 צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

שאמר: הודיעני אם אני עובר. והנה יתכן, כי
 חשב שמא הותר הנדר, כי נדר שהותר מקצתו
 הותר כולו, ואחר שבא לארץ סיחון ועוג, הותר
 כולו, הגם שלא נעלם ממנו שארץ סיחון ועוג
 קנו אחר הנדר, הנה ודאי אצל בשר ודם יתכן
 שאינו בכלל הנדר, כי מה שהוא תחת יד אחרים
 אינו ברשותו, ואין דעתו עליו, שמא לא יקנה,
 או שלא ירצה למכור, לא כן השי"ת אשר צופה
 מראשית אחרית, וידע שגם זאת תנתן לישראל.
 דאין לומר שמ"מ הדבר תולה מי נוצח, וא"כ
 עדיין אינו בכלל הנדר, לזה המתק מליצתו
 כאשר כבר 'החילות להראות את עבדך את
 גדלך ואת ירך החזקה ושר מי אל בשמים
 ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך', א"כ
 בודאי גם ארץ סיחון ועוג יתכן שיהא בכלל
 יעוד הארץ אשר נתתי לבני ישראל, וא"כ הנדר
 קאי גם על זה, א"כ יש לומר אחר שהותר
 מקצתו הותר כולו.

ולהיות שמ"מ נאחז בסבך הספק דשמה כוונתו
 יתברך דוקא לאותו ארץ שיעד לבני ישראל
 מפאת הארץ עצמה, לא מפאת שנשתנה מיד
 עמון ומואב לסיחון, לכן התחנן לומר 'הודיעני
 אם אני עובר', כלומר אם הותר הנדר מצד שכיוון
 הוא יתברך גם לארץ סיחון ועוג, עם שעקרו
 ממואב שהוזהרו על ארצו, אחר שנשתנה בסיחון
 הוה בכלל היעוד שניתנה לישראל, וא"כ הותר
 כולו, או שדוקא הקפידא מצאה מקום לנוח שלא
 יבוא דוקא לארץ שנותן לישראל בעצמה, אבל
 ארץ עמון ומואב אינו בכלל, הגם שלא קצרה ידו
 יתברך שייכבשוה מסיחון ועוג, וזהו 'לאמר'.

והנה הוא יתברך גילה כוונתו כי דוקא על ארץ
 עבר הירדן הכוונה לפי שיעור שכל אלהי שאין
 ראוי למשה לבוא שם, כאשר ישנם טעמים
 נשגבים ונפלאים מאתנו למה לא בא לארץ (עי'
 מגלה עמוקות אופנים יט-כג), והנה הוא יתברך
 גילה עין משה עבדו לראות ההפרש בין הארץ
 שבעבר הירדן לארץ שבעבר השני, אז פקח
 משה עיניו והשכיל כי דוקא הקפידא שלא יעבור
 הירדן. וזהו שאמר 'עלה ראש הפסגה ושא עיניך
 וגו' וראה בעיניך כי לא תעבור את הירדן הזה', כי
 אחר שיש הבדלים רבים אשר כפי שיעור שכל
 אלהי אין ראוי למשה לבוא שם, וגם משה בעצמו
 השכיל זאת, א"כ בודאי הוכיח סופו שלא נתכוין
 הוא יתברך לאוסרו מלבוא רק אל הארץ שנותן
 לבני ישראל, לא לעמון ומואב, הגם שהותרו ע"י
 סיבה, וזהו 'וראה בעיניך' ובחוש, 'כי לא תעבור

את הירדן הזה', ולא היה כוונת הנדר כלל לארץ סיחון, כאשר תשכיל בשכלך
 שדוקא הקפידא אשר 'לא תעבור את הירדן הזה'.

לע"נ הגר' יהושע ב"ר עזרא צורף גולדשטיין
 צ"ל יא"צ י"א אב

מתו אחיו מחמת מילה, אם מלין
 אותו לכשיגדל. אמרו ביבמות (דף
 סו.), דכל האוכל תרומה בעצמו הרי
 הוא מאכיל את אחרים בתרומה,
 ואילו מי שאינו אוכל בעצמו
 בתרומה, אינו מאכיל אחרים. לכן
 אשה שנישאה באיסור לכהן

* ראה ברכי יוסף אור"ח סי' תפ"ט סק"ג.

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

והנה הדבר ברור דלשיטת ר"ת (חגיגה ד: ד"ה דמרב) שפירש דערל [שאינו אוכל בתרומה], זה דוקא אם מחויב למול ואינו מל, אבל אם מתו אחיו מחמת מילה, [אוכל בתרומה, משום] דדומה למילה שלא בזמנו דלאו שמה ערלה. ולפי דבריו אין ראייה כלל [דבמתו אחיו מחמת מילה יש למולו לכשיגדיל], דהרי ממה נפשך [ערל אוכל, דאם הוא ערל משום] שמתו מחמת מילה, הרי הוא עצמו אוכל, [כיון דאינו מיקרי 'ערל'], ואי מחויב למול [דלא מתו אחיו מחמת מילה], הרי הוא עומד לתקן תיכף.

אך גם לשיטת רש"י אין ראייה [דבמתו אחיו מחמת מילה יש למולו לכשיגדיל], דהנה קשה, דא"כ אם נמולו [אחיו] כשהם גדולים ומתו, [דאז אי אפשר למול האח השלישי אף לכשיגדיל], לא יאכל בתרומה, [דהרי לית לו תקנה], ולא מצינו זה, ופשוט דמתניתין דכל ערל מאכיל. ואף שבח"ס רוצה ליישב דאף אם נמולו [האחים] כשהם גדולים, ימול השלישי לעת זקנותו, הוא דוחק גדול. ועוד אם נמולו ראשונים לעת זקנתם ומתו, מאי איכא למימר, עכ"ל.

ותירץ האבני נזר לפי יסודו שהבאנו בסימן ל"ג, דבמתו אחיו מחמת מילה ואי אפשר למולו לעולם, אז נדחה המצוה לגמרי, ואינו מקיים כלום. דרך אם אפשר למולו לאחר זמן, אז אמרין דאפילו אם מל אותו בקטנותו ולא חש לסכנתא, קיים המצוה.

וז"ל: לפ"ז נבמולו האחים כשהם גדולים ומתו, שהשלישי לא ימול לעולם, ובטלה מצות מילה ממנו לגמרי, לאו שמה ערלה גם לרש"י, ובהא מודה לר"ת, כיון שאף בדיעבד אם עבר ומל לאו מילה, לכן דומה לערלה תוך ח' דלאו שמה ערלה הואיל אפי' אם מל לא עביד מצוה [עי' שבת קלז.], לכן לאו שמה ערלה. הכא נמי בזה. ודוקא ביש חוב למול לכשיגדיל ויתחזק כחו, דבזה אם עבר ומל דומה למילה אחר ח', לכן אין הערלה דומה לתוך ח' דאם מל לאו שמה מילה, ועל כן הערלה לא שמה ערלה. אבל בזה שחויב עליו למול לכשיגדיל, לכן אם עבר ומל עכשיו, מילה הוא, והוא הדין דהערלה שמה ערלה. אבל נמולו כשהם גדולים ומתו, דבזה אם עבר ומל לאו שמה מילה, ע"כ הערלה לאו שמה ערלה.

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלכות מפורסמת לילדות
"מליצי יושר"
שייחא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הב"ר שלום אייזיק זצ"ל
בית הספר בשכונת הליה
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכרזת
"מליצי יושר" מאת
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמד בספרו.
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו

הרבנות אפרים אר"ח ע"ה
רש"י

אפשר לחשיט הספר בחנויות
המספרים המובחרות
המספרים: 718.693.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

וכן כל חשש חולי שיש לבחוש בשבילי תכשיל המילה את כח הילד, אין למול אותו עד שיתרפא מאותו חולי. והיינו שהעתיק בשו"ע (יו"ד סי' רס"ג) מדברי הרמב"ם, וז"ל: 'צריך לזהר מאד באלו הדברים, שאין מליץ ילד שיש בו חשש חולי, דסכנת נפשות דוחה את הכל, שאפשר לו למול לאחר זמן, ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם'. עכ"ל. ומה שהוסיף בטעמא דמילתא דסכנת נפשות דוחה מילה מפני שאפשר לו למול לאחר זמן, אף כי שיש סכנת נפשות שדוחה מילה לגמרי, כגון אלה שנשארים חלשים כל ימי חייהם, או היוצאים ממשפחת בעלי גיאומיפיליה אשר כל חיתוך בבשרם ממרק כל דמם ומסכן את חייהם, לומר לן דאף בחששא בעלמא ניתנה מילה לדחות מזמנה עד שיגדיל ויתחזק כחו כמו שכתב הרמב"ם שם לעיל. ועיי' שם בבאורי הגר"א אות ב' [שכתב הוא דספק נפשות דוחה הכל דאפשר למול לאחר זמן, וז"ל: דגדולה מזו שלעולם נדחה משום חשש סכנה כמ"ש בסעיף ב', עכ"ל. וכונתו דיש אופן שמתו אחיו מחמת מילה, דאין מליץ אותו לעולם, ויש אופן שרק ממתין לו עד שיגדיל, עכ"ל החזון יחזקאל.

ובאבני נזר (יו"ד סי' שכ"ו אות ט') כתב ג"כ דלפי הגר"א יש אופן שאין מליץ אותו לעולם, ויש אופן שיש להתמתין עד שיגדיל, וז"ל: 'אם דספק נפשות דוחה הכל דאפשר למול לאחר זמן, כתב הגר"א דגדולה מזו שלעולם נדחה משום חשש סכנה כמ"ש בסעיף ב'. הנה דס"ל דמתו אחיו מחמת מילה פעמים נדחה לעולם, והיינו שלא נתחזק כחו עד שמת, ומסתברא שתלוי באומדן רופאים מומחים גדולים.

ונתחלה ואינה אוכלת תרומה, אינה מאכילה אחרים בתרומה. והקשה הגמ', וכי מי שאינו אוכל אינו מאכיל, והרי כהן ערל וטמא שאינם אוכלים, ומ"מ מאכילין הם את עבדיהם בתרומה. ומשני הגמ': התם פומייהו כאיב להו. כלומר, פיהם הוא שכוזב ומונעם מאכילת תרומה באופן זמני, דעומדים הם להיתקן ולאכול בתרומה. אבל זו שהיא נעשית חללה, אין לה תקנה עולמית.

ופירש הרשב"א (יבמות ע.), וז"ל: התם פומייהו הוא דכאיב להו, כלומר עומדין הן לאכול לכשיבריאו, ואי בערל שמתו אחיו מחמת מילה לעולם לאו בר מימהל הוא, איכא למימר דאף הוא לכשיתחזק ויבלע בו דמו וכו' בר מימהל הוא, כמעשה דר' נתן דאמר לה 'המתיני לי עד שיבלע בו דמו', עכ"ל.

וכתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סימן רמ"ה), וז"ל: במתו אחיו מחמת מילה, לפי דעת השו"ע (יו"ד סי' רס"ג ס"ב) יש להמתין עד שיתחזק גופו ואיבריו, והוא מהרמב"ם (סופ"א ה' מילה). אלא שהגאון הגדול בעל נודע ביהודה (תנינא יו"ד סי' קס"ה) כתב, דמפשטות ש"ס לא משמע הכי, אלא יסאד בערלתו לעולם וכו'.

אבל עיקר הדין [שפסק בשו"ע דיש להמתין עד שיתחזק גופו ואז צריך למול], מבואר לכאורה מדברי הרשב"א (הנ"ל) שכתב פומיה כאיב ליה, דעומדין הן למול לכשיבריאו. ואי סלק"ד דאיכא שום ערל בעולם דלאו בר מימהל הוא כלל [כדברי הגאון ביהודה], א"כ הדרא קושית הגמ' לדוכתא [דאיכא ערל שאינו אוכל ומ"מ מאכיל]. אלא על כרחך לעולם יש לצפות לישועת ה' עוד יבוא ויראו בו סימני בריאות, ואפי' מתו אחיו מחמת מילה בגדלותם, מ"מ ימתין עוד זמן יותר ואפשר לעת זקנתו טוב לו להמול. ועכ"פ מוכח דרובא אינם מתים בערלתם, כי מתרפאים טרם מותם ונימולים, דאל"ה לא הוה קרי ליה 'אוכל', דהרי עכ"פ ספיקא איכא אם יהיה אוכל לעולם, עכ"ל.

וכתב האבני נזר (יו"ד סי' שכ"ו), וז"ל: הנה יש לחקור מקור הדין שכתב הרמב"ם שם [דאין למול] 'עד שיגדיל ויתחזק כחו', כי פשוט לשון הברייתא (תוספתא שבת פט"ו ה"ח) 'לא תמול' כלל. והנה החת"ס מביא ראייה מהרשב"א דמתו מחמת מילה לכשיבלע בו דמו ימול.

ב החזון יחזקאל על תוספתא שם תירץ, דיש חילוק אם יש תלות מדוע מתו, או לא. דאם אין סבה לתלות מדוע מתו, על זה אמרו בתוספתא 'שלישי לא תמול', והיינו לעולם. ואילו הרמב"ם מיייר דיש סבה לתלות שמתו בשביל שנימולו בקטנותם, אז יש להמתין עד שיגדיל ויתחזק כחו.

ח"ל: דברי הרמב"ם הם ברורים, ומקורם מהא דקתני יספא דהאי תוספתא: אמר ר' נתן וכו' אשה אחת שהיתה יולדת זכרים והן נמולין ומתין, מלה ראשונה ומת, שני ומת, שלישי הביאתו לפני, ראיתיו שהוא ירוק, וסתכלתי בו ולא מצאתי בו דם ברית, אמר לי מה אני למולו, אמרתי להם המתינו לו עד שיכנס בו דם, המתינו לו ומולו וחי, ע"כ. והיינו דתלה מיתתם בדבר זה, ואמר 'המתיני לי עד שיכנס בו דם', ולא תלה לומר שהחזקו בניה מתים מחמת מילה ואין למולם עוד לעולם, והיינו משום שכל שיש במה לתלות, אין לחוש למילה עצמה, שהיא נתונה לכל, ומסתמא אין בה שום סכנה.

וכן הרמב"ם דקדק בלשונו וכתב 'ומת מחמת מילה שהכשילה את כוחו', היינו שנראה לנו כי מפני רפיונם בעודם קטנים, המילה מכשלת את כוחם ומתים, לכן כשגדלים ומתחזקים ונסתלקה הסבה שיש לתלות בה, אין לחשוש להמילה עצמה ושפיר יש למול. ובזה מיושב הקושיא שהקשה בפלתי (סי' ל"ח) למה השמיט הרמב"ם והטור הדין האמור כאן בספא דהאי תוספתא המעשה של ר' נתן, הבבלי, והיינו שאם מתו שנים מחמת מילה והשלישי ירוק, ממתין עד שיכנס בו דם ברית ומלים אותו, או אם מתו שנים מחמת מילה, והשלישי אדום ולא נבלע דמו, ממתין עד שיבלע דמו ומלים אותו. ולפי האמור לעיל נראה, דכיון שכתב הרמב"ם והטור הדין שאם מתו שנים מחמת מילה הכשילה את כוחו, בשלישי ממתין לו עד שיגדיל ויתחזק כחו ומלים אותו, שוב אין צורך להעתיק הני דיני דירוק ואדום, דטעם אחד לכל אלה, דכיון שיש מקום לתלות בסבה אחרת, אין לחוש להמילה עצמה, ובהסתלק הסבה, שפיר יש למול.

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובוה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

כך אמר משה, הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם. ומבואר מזה כי מתשובת השי"ת שהשיב

למשה מעלה אני עליך כאילו עשית, למד מזה, כי בחישוב לעשות מצוה ועסק בה, אף אם עדיין לא הגיע לידי קיום המצוה בפועל, מ"מ מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, ועל כן הבדיל משה תיכף שלש ערים בעבר הירדן מיד, אף שאין קולטות עד שיבדלו אותן בארץ כנען, שאמר משה מצוה שאפשר לקיימה אקיימנה וכמבואר ברש"י, ועל כן כתיב 'יבדיל' לשון עתיד, ולא 'הבדיל', לרמז שעיקר הבדלה יהיו כאשר יבדילו הערים גם בארץ כנען. ומובן שייכות הפסוקים, דמשה רבינו לא נענה בתפלתו, כי מה שחישב לעשות מצוה הרי הוא כבר כאילו קיים. ועי' בכלי יקר שזאת למד לנו משה רבינו שלא נמתין עד ביאת זמן חיוב המצוה, רק נשתדל להקדים המצוה כמו שעשה הוא והבדיל שלש ערים, וזה מה שאמר 'וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל', היינו שמזה נלמד שיעשו כיוצא בזה בכל מצוות התורה.

לזכות והצלחה ש.ב.ש.ה

וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך. מקשים למה כתוב 'ובשעריך', היה צ"ל 'ושעריך'. אך נרמז בתורה כי בשערים בחוץ כמה פעמים אי אפשר לעשות אם מחשש גוים שגונבים אותה, או מן דבר אחר, או מפני גשמים שלא לגרום מחיקתן, על כן בזה עצה טובה קמ"ל ליתן המזוזה בחקיקה במזוזת הפתח, ליתן בתוכה מכוסה בטוב, ורק שלא יעמיק יותר מן טפח, כדאיתא בשו"ע (י"ד סי' רפ"ט ס"ד), ולכן כתיב 'ובשעריך', והיינו בתוך השער.

קול אמר קרא ואמר מה אקרא, כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה, יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם. יש לפרש דהנה ישנו ב' בחינות בגומלי חסדים, הא' נותן מפני שצוה אותו ה' אלוהיו להדבק בדרכיו. והב' בשביל נדיבות לבבו וחפצו להיטיב, ואין כוונתו לשמים.

והנה הרמב"ם ז"ל מפרש למה שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, משום דתשלום גמול הוא לפי מדרגת (המקבל) [הנותן], מלך לא יוכל לשלם למי שעשה לו טובה, כפי שמשלם האיכר, ומפני שלאין סוף אנו עובדין, וכל השכר העוה"ז העובר, לאפס נגדו יחשב ופחות ממדריגה, לכן צריך להיות השכר ג"כ בלתי תכלית חי וקיים. אבל התייחס למי שעובד להבורא ב"ה, אמנם למי שמנפשו עושה דבר טוב, דהדבר טוב לו בעצמו שמכוחו חי העני ונתרפא, אמנם על זה שכרו אתו בעוה"ז, אף שהוא שכר עובר, כי גם חסדו עובר, שעשה לאיש המבקש העובר, ולא לחי וקיים. וזה 'כל הבשר חציר, וכל חסדו', כלומר חסד שהוא מדעתו, אף שהוא ציץ נאה למראה ולריח, מכל מקום 'יבש חציר נבל ציץ'. אמנם 'כי רוח ה' נשבה בו', כלומר אם נעשה החסד מפני רוח ה' שנשבה בו לעשות רצון קונו, אז רק 'חציר העם' כלומר הוא ג"כ מת כאשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע, אבל זה רק לפני 'העם', אמנם 'ודבר אלהינו יקום לעולם' ולא יבוש לעולם ושכרו בשמים צפון.

לע"נ הג"ר יצחק ניימאן ב"ר מתתיהו זצ"ל י"א צ"י אב

דמאי. בנוגע איסור דמאי חקר הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל ו'), וז"ל: נסתפקתי מה שאסרו חז"ל דמאי, אם האיסור הוא רק אם הע"ה לא עישר באמת, אבל אם הע"ה עישר באמת אז אף שהאוכל לא ידע שעישר, עם כל זה הוי רק כנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה שאין שם מעשה עבירה, רק מחשבת עבירה, והכי נמי דכוותה. או דילמא כיון שאסרו חז"ל אכילת דמאי כל זמן שאין יודע אם הע"ה עישר, לכן הוי ליה איסור בעצם אף אם עישר הע"ה כל זמן שהאוכל לא ידע שעישר, עכ"ל.

יוצא איפוא, דלפי הצד הראשון החשש הוא שזה טבל דאורייתא, ולפי הצד השני זה טבל מדרבנן, דרבנן אסרו את הדמאי בתורת ודאי באיסור מחודש. וחקר בזה בקובץ הערות (סימן ע"ה ס"ק ו'), אם גדר דין דמאי הוא תקנת חכמים לחשוש

ולכן אין קשיא מנמולו כשהם גדולים ומתו אין מאכיל, דבאמת בזה גם הוא עצמו אוכל בתרומה.

והנה לפמ"ש אין להוכיח מהגמ' דמלין אותו לכשיגדיל, דאל"כ אין עומד לתקן. דליתא, שהרי אם נאמר שאין מלין אותו לכשיגדיל, יהיה הוא

עצמו אוכל. ואין קושיית הש"ס רק מערל במיד לפי סברא זו.

רק רש"י משום שס"ל שמלין לכשיגדיל, לכן ס"ל שגם מתו אחיו מחמת מילה חשיב ערל. ואף על זה תירץ הש"ס פומיה הוא דכאבי ליה שעומד לתקן לכשיגדיל. אך מהגמ' לא הוכיח כלל, וצריכין לבקש הוכחה אחרת לרמב"ם ורש"י ורשב"א מאין הוכיחו שמלין לכשיגדיל ויתחזק כחו.

ונראה שהוכיחו כן ממה שאמרו יבמות (דף סד): עובדא הוה קמיה דר' יוחנן וכו' מלה ראשונה ומת, שניה ומת, שלישית - באה לפניו, אמר לה לך ומולי. א"ל אביי: חזי דקשרית איסורא וסכנתא, ע"כ. ואי אמרת דאינו מל לעולם, א"כ תקשה למה מאכיל בתרומה, ועל כרחק תאמר משום דבטל מיניה המצוה לגמרי, ואם מל לא עביד מצוה כלל, ולכן גם קודם שמל לאו שמה ערל. א"כ במילה הוי מקלקל, וכל המקלקלין פטורין, ופסק רמב"ם (שבת פ"ח ה"ז ופי"ב ה"א) דאפי' בחובל ומבעיר מקלקלין פטורין, ואין איסור רק מדרבנן. ובדרבנן הא קי"ל כרשב"ג [דרק בג' פעמים הוי חזקה], כמו בווסתות דקי"ל כרשב"ג משום דווסתות דרבנן (כמ"ש הרשב"א יבמות סד: ד"ה נשואין). והכא נמי בזה דאף לרבי [דסובר שני פעמים הוי חזקה], אין איסור שבת רק מדרבנן, ובדרבנן סומכין על רשב"ג, [וא"כ מדוע אמר אביי דאסור למולו בשבת], ולכן מזה הוכיחו דלכשיגדיל מלין אותו ולא בטל מצות מילה מיניה, [ונמצא דאינו מקלקל, ולכן אסור למולו בשבת].

לע"נ הג"ר מרדכי גימפל הכהן וואלק ב"ר צבי הירש זצ"ל י"א צ"י אב

ואתחנן אל ה'. במדרש רבה כאן: אדם מישראל וכו' מהו שיהא מותר לו להתפלל בקול גדול וכו', כבר פירשה חנה 'וחנה היא מדברת על לבה', ע"כ. וכן אמרו בברכות (דף כד:): המגביה קולו בתפילתו הרי זה מקטני אמנה. אבל במקום אחר אמרו 'הקל קול יעקב', קול תורה וקול תפילה, וכן אומרים בשמונה עשרה 'שמע קולנו', הרי שתפילה יש להיות בקול. וכן נאמר באנשי כנסת הגדולה (נחמיה ט:ד) 'ויזעקו בקול גדול'. אמנם בודאי הוא שסתם תפילה להשי"ת אין להגביה קולו, והוא מקטני אמנה, אבל לפעמים כאשר צד להאדם מאד ולא יכול עוד להכיל הצער בקרבו מאיזה ענין שצריך לישועה, אז הוא צועק מעומקא דליבא, והוא אין מכוון להגביה קולו לפני השי"ת, רק הצעקה הוא מקירות לבו שאין לו שום עצה, וכמו שאמרו (יומא סט:): על 'ויצעקו בקול גדול', שאמרו 'בייא בייא', שהוא בלשון אשכנז גוואלט גוואלט, שהיה צד להם מאד מסיבת היצ"ר שהיה מסבב אותם ואין עצה להמלט. ותפילה בצעקה כזו מתקבלת לפניו יתברך ואינה חוזרת ריקם.

ולזה מביא המדרש ענין תפילת חנה שלא יגביה קולו, על פרשת ואתחנן שהוא תפילת משה רבינו ע"ה שיכנס לארץ, מפני ששניהם בסגנון אחד נאמרו, כי חנה לא היה אפשר להיות לה צעקה בלב על דבר זה שהיתה מתפללת על בנים, כי באמת אשה אינה מצווה על פריה ורביה, רק שהיתה משתוקקת לבנים, ולכן היתה מדברת על לבה ולא בקולה, מאחר שלא היתה לה הצעקה מקירות לבה. וכמו כן בתפילת משה רבינו ע"ה לכונוס לארץ, הגם שאמרו (סוטה יד.) וכי לאכול מפריה הוא צריך, אלא שרצה לקיים מצוות הנהגות בארץ. אבל עכ"פ לא היה מחויב בזה מאחר שכן הוא רצון השי"ת, אלא שהוא בעצמו היה משתוקק לזה, ממילא אין מקום להצעקה בקול, ומפני זה לא נענה ג"כ בתפילתו. אבל הצעקה שהיא מפנימיות הלב מפאת הדוחק, ואין לו עצה להמלט, כזה בודאי מתקבלת. ועל זה רמזו ז"ל עה"פ 'הקל קול יעקב', כי בפסוק זה מרומזים שתי בחינות התפילה, קל הראשון בלא ו' מרמז על תפילה בחשאי, וקול השני עם האות ו' מרמז על הצעקה שמקירות הלב שהוא ממשיך חיות הישועה ואינה חוזרת ריקם.

לע"נ הג"ר חיים אבישלום ב"ר עזרא אברהם פרחיה זצ"ל י"א צ"י אב

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר. בהמשך הפרשה כתיב 'אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש וגו' וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל'. יש לבאר הדבר, דהנה אמרו (סוטה יד.): דריש ר' שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך ולשבוע מטובה הוא צריך, אלא

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

בזמן מגוריו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל בלונדון, הפציצו הגרמנים את העיר, ובכל הסביבה לא היה מקלט שאליו היה אפשר להימלט בשעת ההפצצות, רק בסניף הבנק המקומי היה מקום מוגן בחדר הכספות של הבנק הממוגן מעצם טבעו, פנה בנו של מרן הגר"י למנהל הבנק וביקשו שיתיר לאביו להגיע לחדר הכספות בעת הפצצה, והנה למרות שחדר הכספות נחשב בכל בנק לחדר המוגן ביותר, ולא נותנים שם רשות כניסה לאף אחד, נתן המנהל את אישורו לבקשה, כי הכיר אישית את הגאון המפורסם וידע את אצילות נפשו, וידע שמרן הגר"י אברמסקי לא יעלה על דעתו לגנוב משהו מהכספות.

כעבור כמה ימים מתקשר המנהל לבנו של מרן הגר"י, ומספר לו, כי כל אימת שמרן הגר"י יורד לחדר הכספות בעת הפצצה, הוא ממלמל משהו בפיו, ואיני מבין מה הוא אומר, בנו של מרן הגר"י הבטיח שהוא ישאל את אביו לפרש דבר, ויחזור עם תשובה, אחרי כמה ימים הוא פנה למנהל הבנק ואמר שאביו גילה לו שכל פעם שהוא יורד לחדר, הוא אומר את הפסוק 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', הוא לא רוצה להיכנס לניסיון של חמדת הממון, ולכן הוא מחזיר בליבו שהתורה שווה יותר מכל כסף וזהב שבעולם.

למיעוט ולא לסמוך על הרוב ע"ה דמערשין, או דאע"פ שסומכין על הרוב מ"מ יש חיוב חדש מדרבנן שדמאי נתתיב בתרו"מ.

ומוכיח הגר"י ענגיל כצד השני, וז"ל: ונראה לפשוט ספק זה מש"ס חולין (דף ו.), דגרסינן התם: ר' זירא ור' אסי איקלעי לפונדקא דיאי, אייתי לקמייהו בצים המצומקות בין, ר' זירא לא אכל, ור' אסי אכל, א"ל ר' זירא לר' אסי ולא חייש מר לתערובות דמאי, א"ל לאו אדעתא (שכתת), א"ר זירא אפשר גזרו על התערובות דמאי ומסתיע מילתא דר' אסי למיכל איסורא, השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם, צדיקים עצמן לא כ"ש, נפק דק ואשכח (דלא גזרו על תערובות דמאי).

ונראה מזה דאפי' אם באמת עישר הע"ה את הדמאי, עכ"ז הו"ל ליה איסור בעצם אם האוכל לא ידע שעישר, דאל"כ מאי קשיא ליה לר' זירא דהשתא בהמתן של צדיקים וכו', דילמא שמרו מן השמים את ר' אסי ממכשול באמת והזמינו לו יין כזה אשר עישרו הע"ה באמת, וא"כ ליכא רק מחשבת עבירה, וא"כ כיון שר' אסי ה' שוגג וכמו שאמר 'לאו אדעתא', א"כ שוב לא היה שם עבירה ומכשול כלל, וא"כ מאי קשיא ליה השתא בהמתן וכו', ועל כרחק דמה שלא נודע לנו בני אדם שעישרו הע"ה הו"ל איסור בעצם אף אם עישרו הע"ה באמת, ודו"ק כי היא ראי' מכרחת בעזה"י.

לזכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

ואתחנן אל ה'. ראשי וסופי תיבות גימטריה 'טוב מילה', כמו שאמרו חז"ל עה"פ 'ותרא אותו כי טוב', שמשא רבינו נולד מהול, דהנה אמרו בסנהדרין (דף לח:): 'אדם הראשון משוך בערלתו היה', ועל כן כל הנולדין יש להם ערלה, שבחטאו המשיך קליפת הערלה על כל הדורות. נמצא אם משה נולד מהול, על כרחק שלא היה בחטא אדם הראשון, כמסופר מהרה"ק רבי ישראל זצ"ל מריזין, שפעם אחת נתנו לו קפה וחתית סוכר, ואחז הסוכר בידו אחת, ושתה הקפה, וכששאלוהו הלא הסוכר ניתן לו למתק הקפה, ומדוע לא יקח הסוכר לפיו. השיבם, שאין צורך דוקא בפה, רק גם ע"י היד יכול למתק הקפה, ופתח ידו הקדושה והראה להם שהסוכר נעכל, והסביר להם שהאמת הלא מגיע הנאה לכל האברים, ומדוע יצטרך ליקח הסוכר דוקא לפה, אך כתיב 'אין שלום בעצמי מפני חטאתי', ועל כן אין אבר מסייע לחבירו, רק כל אחד עושה פעולתו, לא פעולת חבירו, אבל נשמתי הוא מהנשמות שברחו מאדם הראשון כשרצה לאכול מעץ הדעת, על כן גופי נשמע אליה, ויש שלום בין אברי, שייכולני לאכול ולשתות גם דרך אבר אחר.

מבואר מזה שישנם נשמות קדושים שלא נהנו מעץ הדעת, וממילא אינם תחת שליטת קליפת הערלה שהמשיך אדם הראשון עליו באכול מעץ הדעת טוב ורע, ונתערב הרע בכל דבר. אבל משה רבינו ע"ה שלא נהנה מעץ הדעת טוב ורע, היה אצלו רק טוב. וידוע דשם הק' היוצא מר"ת 'א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ', גימטריא 'טוב', ונקרא אצל המקובלים 'שם הדעת', בחינת משה רבינו ע"ה, גם הוא מסוגל לקפיצת הדרך כמו שכתבו בספה"ק על מה שאמר אליעזר 'ואבוא היום אל העין', ופירש"י היום יצאתי והיום באתי, מלמד שקפצה לו הארץ. וקשה, דמי יאמין לו זה שקפצה לו הדרך, על כן רמז להם בר"ת של 'ואבוא היום אל העין', דר"ת הוא שם הקדוש המסוגל לקפיצת הדרך, ואז יאמינו לו.

והענין הוא, דלגבי צדיקים כאבותינו הקדושים ואפילו עבדיהם ששלחו ומכל שכן משה רבינו ע"ה, נכנע בפניהם הטבע, ולא היה להם שום מניעה, לא בארץ ולא בשמים, על כן אמרו רז"ל (דב"ר יא:): שתפלת משה רבינו ע"ה היתה קורעת כל הרקיעים.

גז"ל: איסור דמאי יש לפרש בשני אופנים: (א) י"ל דאף דמדאורייתא אין צריך לחוש להמיעוט ומותר לסמוך על רוב עמי הארץ מעשרין, מ"מ מדרבנן צריך לחוש להמיעוט שאינן מעשרין, ואם הוא באמת אינו מעושר הוא טבל דאורייתא, ונמצא דמדרבנן צריך לחוש שמא יש בזה איסור דאורייתא, ואם היה ידוע שהוא טבל דאורייתא היה צריך מדאורייתא להפריש את הקטן, והשתא שאינו ידוע צריך להפרישו, דמדרבנן צריך לחוש שמא הוא איסור דאורייתא. (ב) יש לפרש דאפילו מדרבנן א"צ לחוש שמא הוא מהמיעוט, אלא דחכמים אסרו דמאי מפני שיש מיעוט עמי הארץ שאינן מעשרין, והוא טבל

לזכות ולרפוא"ש י.ע.ב.י.

שליח עושה שליח. תניא בקידושין (דף מא:): 'ושלח ושלחה מלמד שהשליח עושה שליח'. ותניא בגיטין (דף כט:), דהיכא ששליח הראשון של הבעל לגרש אשתו, מנה שליח שני תחתיו, ומת שליח ראשון, לא בטלה שליחות השני, מטעם שכולהו מכח הבעל קאתו. וכתב החזון יחזקאל דיש להסתפק מאי הדין אם השליח הראשון לא מנה שליח אחר, אלא מסר כחו

לב"ד שהם ימנו שליח אחר, ואח"כ מת השליח הראשון. וז"ל (שו"ת סי' י"ד): מי שהיה שליח מהרבה אנשים להוליך גט לנשותיהם וחלה במחלה מסוכנת, ומיראה פן לא יקום עוד מחליו עמד "ומסר מיליה קמי בי דינא" למנות שליח אחר, ומת השליח הראשון קודם שהספיקו ב"ד למנות שליח אחר. והשאלה הוא אם במיתת השליח הראשון עוד כח ב"ד יפה בענין מנוי שליח, דומיא היכא ששליח הראשון מנה השליח שני תחתיו ומת שליח ראשון, דלא בטלה שליחות השני, מטעם שכולהו "מכח הבעל קאתו", וב"ד נמי מכח הבעל קאתי ולא בטל כחם במיתת השליח. או שאני בנידון דידן שהב"ד אינו בשליחות על עצם מעשה הגירושין, והם רק שלוחים על מנוי שליח, ואולי באופן כזה הם שלוחים של השליח הראשון על מנוי שליח אחר, ובמיתת השליח בטלה שליחותם, עכ"ל

וכתב החזון יחזקאל דזה תלוי בגדר של שליח עושה שליח, דיש לבאר זה בשני אופנים, וז"ל: יש לחקור בהא ששליח עושה שליח, אם היינו משום שיש פי שנים בשליחותו: (א) שהוא שליח הבעל על עצם מעשה הגירושין. (ב) שהוא גם שליח מן הבעל היות כמותו למנות שליח אחר על מעשה הגירושין, שכיון שהוא מחזר לגרשה, הו"ל כאילו אמר לו הבעל שיעשה הרבה שלוחים עד שיגיע הגט לידיה. וברבויא דקרא 'ושלח ושלחה' מלמד שהשליח עושה שליח, חדשה לנו התורה, שיש דין שליחות בכהאי גוונא, ולא הו"ל מילי דלא מימסרן לשליח" כיון שיש כאן מסירת הגט דאית ביה ממשא (עיין גיטין כט. ברש"י סוד"ה רבא). ועוד אי נקטינן שהוא גם שליח מן הבעל למנות שליח אחר, אין בזה משום מילי דלא מימסרן לשליח, כיון שאינו עושה שליח מדעתו, ומדעת הבעלים משוי שליח (כמבואר ברשב"א קידושין מא. ד"ה מלמד שהשליח עושה שליח).

או דילמא השליח הראשון הוא רק שליח הבעל על עצם מעשה הגירושין, והתורה רבתה מרבויא דקרא 'ושלח ושלחה' כיון ששלוחו של אדם כמותו ויש לו כח הבעלים על עצם מעשה הגירושין, יש בחילו למנות שליח אחר במקומו מחמתיה ומכח עצמו אם הבעל לא קפיד, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל דנפ"מ בין שני ביאורים אלו, הוא בציור כזה, וז"ל: הנה אם נתפוס כצד הראשון, דהא שהתורה חדשה ששליח עושה שליח, היינו מלבד מה שנעשה שליח על עצם מעשה הגירושין, הוא נעשה גם שליח מן הבעל על מנוי שליח אחר, דהו"ל כאילו אמר לו הבעל שיעשה הרבה שלוחים עד שיגיע הגט לידיה. אז בנידון דידן כשמסר "מיליה קמי בי דינא" למנות שליח אחר, נעשו הדיינים שלוחי הבעל על מנוי שליח, ולא בטל כחם במיתת השליח הראשון, משום שכולהו מכח הבעל קאתו בענין מנוי שליח אחר, כמו בשליח שמנה שליח אחר על עצם מעשה הגירושין, שלא בטלה שליחות השני במיתת הראשון, משום שכולהו מכח הבעל קאתו.

אבל אם נתפוס כצד השני של הספק, שהתורה חדשה מ'ושלח ושלחה' שהשליח עושה שליח מחמתיה, ומכח עצמו אחרי שיש לו כח בעלות על עצם הגירושין. אז בנידון דידן שמסר מיליה קמי ב"ד למנות שליח אחר, הרי הם שלוחי על מנוי שליח לידן מכח הבעל קאתו. ולא דמי להיכא ששליח ראשון מנה שליח שני במקומו על עצם מעשה הגירושין, דהתם על כרחק אחרי שנתמנה השני, הוא נעשה שליח הבעל ומכחו קאתי כמו הראשון, מטעם שמעשה הגירושין היא פעולה המתייחסת אל הבעל המגרש שהוא בעל הגירושין, ומכחו הדבר הזה נעשה על ידו. משא"כ במסר מיליה קמי ב"ד למנות שליח אחר, שכיון שנקטינן

דרבנן כמו עציץ שאינו נקוב, וא"כ א"צ להפריש את הקטן כמו בכל איסורין דרבנן. וכן נפק"מ לענין סחורה בדברים האסורים (אי נימא דאיסור סחורה הוא מדאורייתא, ע"ט"ז י"ד סימן ק"ז ס"ק א') אם מותר לסחור בדמאי, דאם נפרש דמדרבנן צריך לחוש שמא הוא מהמיעוט וא"כ הוא טבל דאורייתא ואסור לסחור בו, אבל לפירוש הב' דא"צ לחוש להמיעוט אלא שחכמים הטילו עליו תורת טבל מדבריהם, מותר לסחור בו כמו בשאר איסורין דרבנן.

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל
'מבטיח אני להעושים לטובת נשמת' אלחנן יוסף בן שמואל
וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה
דידן'

עושה שליח. אלא על כרחך סבירא ליה דהא ששליח הולכה עושה שליח היינו מחילו ידיה ומחמתיה, 'משום דהוה שליח הגט ממשי', עכ"ל.

וממשיך החזון יחזקאל ז"ל: הנה כיון דנקטינן כצד השני, א"כ במסר מיליה קמי ב"ד למנות שליח אחר, כיון דהא ששליח עושה שליח זהו חילו של השליח ומחמתיה ומכח עצמו הוא ממנה, א"כ מעשה ב"ד במנוי שליח מתייחס אל השליח הראשון עצמו, ומחילו ידיה כח ב"ד יפה במנוי שליח, ולא מכח הבעל קאתו, ובמות השליח בטרם מנו אחר תחתיו, כלתה הרשאתם, עכ"ל.

אך שוב כתב החזון יחזקאל דבציר כזה אולי שאני, וז"ל: אך יש מקום להקל בנידון שאלתנו, שכל האמור לעיל היינו במנה הבעל שליח סתמא, אבל בציר כזה שבמינוי השליח הוא אומר מפורש "ונותן אני לך רשות לעשות שליח במקומך ושליח שליח עד מאה שלוחים", אז תפס בקצות החשן (סימן רמ"ד סוף אות ב') "שהוה ליה אומר אמרו", דכיון שהוא אומר כבר ככה מפורש, אינו גלוי מילתא לבד שאינו מקפיד על מנוי שליח אחר אפילו בלא אונס, אך יש כאן "כאומר אמרו", ומלבד שהוא נעשה שליח על עצם מעשה הגירושין, הוא גם נעשה שליח מן הבעל על מנוי שליח אחר, וכן גם שליח שני ממנה שליח שלישי מדין "אומר אמרו" אחרי שהבעל אומר בהרשאתו "ושליח שליח עד מאה שלוחים", ונמצא שבנידון מינוי שליח אחר שליח כולוהו מכח הבעל קאתו.

ובנידון דידן נמי אף כי שבמסר מיליה קמי בי דינא, אין ב"ד נעשים שלוחי הבעל על מעשה הגירושין, אבל הלא יש כאן שליחות אחרת מפי הבעל על מנוי שליח אחר שליח באופן כמו "אומר אמרו" שלא תליא בשליחות על עצם מעשה הגירושין, שפיר יש לומר שב"ד נמי הממונים על מנוי שליח מכח הבעל קאתו, ובמיתת השליח הראשון לא בטל כחם.

ליכות מ.ב.ה. להצלה בכל מעשי ידי, ושמייה עליונה

אעברה נא. במדרש פליאה: אעברה נא, אמר הקב"ה למשה אם אעברה נא אתה מבקש, בטל סלח נא. והמפרשים עומדים בביאור המדרש הנ"ל, ולענ"ד, דהא ידוע דמשה רבינו הוציא את הערב רב ממצרים, ומבואר בהאריז"ל דזהו עשה על פי דעתו, מפני שהיו מקליפת נשמת משה רבינו, וחשב לתקנם, אבל קילקלו וגרמו לעשות העגל, ובלי עשיית העגל היו ישראל כמו מלאכי השרת והיו חיים לעולם, אבל בעשיית העגל ירדו ממדריגתם ונגזרו הגלויות, וא"כ משה רבינו גם גרם לזה בהוצאת הערב רב ממצרים.

ובכן במדרגים הקב"ה אמר 'שלח לך', רק אם רצונך בכך, ובסוף הוציא דבת הארץ, וזהו גם גרם עשיית העגל, מפני שבלי עשיית העגל היו במדרגה יותר גדולה ולא היו מוציאים דבת הארץ, והיו נכנסים ישר בא"י, וא"כ הכל היה המשך אחד, וכשהקב"ה רצה לכלות ח"ו עם ישראל, אז קם משה רבינו בכל המסירות נפש וביקש מהקב"ה לסלוח לעם ישראל, והקב"ה אמר 'סלחתי כדברך'.

והנה בגמ' בסנהדרין יש מחלוקת אם דור המדבר יש להם חלק לעוה"ב או לא, והלכה שיש להם חלק לעוה"ב, והנה מבואר שמשה רבינו נקבר בחו"ל, ובזכותו יקומו דור המדבר בתחיית המתים, וזהו חיי עוה"ב.

ולענ"ד שזהו הביאור במדרש 'אם אעברה נא אתה מבקש', א"כ אתה לא תיקבר ליד דור המדבר, וא"כ יהיה חסר להם זכות משה רבינו לקום בתחיית המתים, וא"כ אתה צריך לבטל סלח נא, אבל שאתה מבקש סלח נא וזה שיהיה לדור המדבר חיי עוה"ב, אתה מוכרח לבטל על 'אעברה נא', ואז ישאר 'סלח נא'.

השתא דהא ששליח עושה שליח זהו חילו של השליח ומחמתיה ומכח עצמו הוא ממנה, א"כ מעשה ב"ד במנוי שליח מתייחס אל השליח הראשון עצמו, ומחילו ידיה כח ב"ד יפה במנוי שליח, ולא מכח הבעל קאתו, ובמות השליח בטרם מנו אחר תחתיו, כלתה הרשאתם, עכ"ל.

והוסיף החזון יחזקאל, דבחקירה זו תלוי שאלת הגמ' בקידושין שם אם 'שליח דשליח משוי שליח או לא', וז"ל: אם נימא כצד השני שחידשה התורה ששליח עושה שליח היינו מחמתיה ומחילו ידיה כיון שיש לו כח ובעלות על מעשה הגירושין, הלא השליח השני נמי דינא הכי, דהא שליח בתרא נמי שליח הבעל הוא, והוא כמותו, כדאמרין 'כולהו מכח הבעל קאתי'. אבל אי אמרינן כצד הראשון דהא דשליח עושה שליח, היינו משום שהוא גם שליח מן הבעל למנות שליח אחר, דהוי כאילו אמר לו הבעל שיעשה הרבה שלוחים עד שיגיע הגט לידה, שפיר יש מקום לומר שאין זה אלא בשליח הראשון דמשתעי הבעל בהדי, והוי כאילו אמר לו גם זה. אבל בשליח שני לא נימא הכי.

ומסקנת הגמ' דשליח שני נמי משוי שליח, אין לפשוט שתפסינן שכל אחד ממנה מחמת עצמו, דיש לומר דהוי כאילו אמר שהוא יעשה שליח, ושלוחו שליח עד שיגיע הגט לידה, עכ"ל.

ומסיק החזון יחזקאל כצד השני, וז"ל: מפשטות הענין משמע שהוא רק שליח הבעל על עצם מעשה הגירושין, ומרובאי

דקרא 'ושלח ושלחה' אנו ילפינן ששליח עושה שליח מחמתיה ומכח עצמו אם הבעל לא קפיד (עיי' באה"ע סימן קמ"א בבית שמואל סוף אות נ"ד), עכ"ל.

והנה אמרו בגיטין שם, מעשה באדם שהיה רוצה לשלוח גט לאשתו ע"י שליח מחו"ל לארץ ישראל, אמר לו השליח איני מכירה שאוכל לת לא את הגט. אמר ליה הבעל לשליח: לך והבא את הגט לאבא בר מניומי שהוא מכיר אותה, וילך הוא ויתננה לה. אתא השליח לארץ ישראל ולא מצא לאבא בר מניומי, אשכחיה ומצא לר' אבהו ור' חנינא בר פפא ור' יצחק נפחא, ויתב רב ספרא גביהו, וסיפר להם דברים כהייתן, אמרו ליה ר' אבהו ור' חנינא ור' יצחק נפחא: אמור את דברי שליחותך בפנינו, ותן לנו הגט, ואנו נמסרנו לאבא בר מניומי שיהיה שליח ב"ד. אמר להו רב ספרא, והא שליח הזה שנשלח רק כדי למסור את הגט לאבא בר מניומי, ולא נעשה שליח לגרשה - שליח שלא ניתן לגירושין הוא, ושליח כעין זה אינו יכול למסור את הגט לאחר. ופירש"י שם: השליח הזה לא נעשה שליח לגרשה אלא למסור לאבא בר מניומי, הלכך לאו במקום בעל קאי למסור לאבא בר מניומי.

וכתב החזון יחזקאל דמכאן ראייה כצד השני, וז"ל: ואם נימא הא שבעלמא ששליח עושה שליח היינו לא מחמתיה ומכח עצמו, אלא משום שמלבד שהוא שליח על מעשה הגירושין, הוא נעשה גם שליח מן הבעל על מנוי שליח, שהוא כאומר לו הבעל שיעשה שלוחים עד שיגיע הגט לידה. הוא הדין הכא נמי נימא הכי שנעשה שליח מן הבעל על מנוי שליח אחר עד שיגיע הגט לידי אבא בר מניומי. אלא על כרחך הא ששליח עושה שליח היינו מחמתיה ומכח עצמו, וזה דוקא כשנעשה שליח לגרשה ובמקום הבעל קאי, עכ"ל.

והנה הרשב"א (סוף פרק התקבל) כתב, וז"ל: שליח קבלה אינו עושה שליח לקבלה, אלא א"כ אמרה בפירוש שימנה שליח אחר תחתיו, דמילי נינהו ולא מימסר לשליח. ולא דמי לשליח הולכה דעושה שליח, משום דהוה שליח הגט ממשי, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל דגם מדברי הרשב"א חזינן כצד השני, וז"ל: אם נאמר דהא ששליח הולכה עושה שליח, היינו מטעם שמלבד שנעשה שליח על עצם הגירושין, הוא נעשה גם שליח מן הבעל על מנוי שליח אחר, דהוה כאלו אמר לו הבעל שיעשה שלוחים עד שיגיע הגט לידה, הלא אין חלוק בין שליח קבלה ובין שליח הולכה, דהא שליח קבלה נמי אם אמרה שימנה שליח אחר תחתיו, הוא